

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 kwietnia 1957 r.

w sprawie utworzenia Wielkopolskiego Parku Narodowego.

Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 25, poz. 180) zarządza się, co następuje:

§ 1. Tworzy się Wielkopolski Park Narodowy, zwany dalej „Parkiem”, położony w powiatach poznańskim i śremskim, w województwie poznańskim.

§ 2. W skład Parku wchodzi:

- 1) obszary ochrony rezerwatuowej, położone w granicach Nadleśnictwa Państwowego Ludwikowo:
 - a) uroczyska: Wiry, Puszczykowo Górne, Jezioro, Budzyna, Górką i Dymaczewo, które obejmują łączną powierzchnię około 3010,67 ha, należąca do państwowego gospodarstwa leśnego wraz z położonymi wśród tego obszaru enklawami o powierzchni łącznej około 47,81 ha, w tym około 40,49 ha będącej własnością państwową (sanatorium „Staszycówka”) i około 7,32 ha własności niepaństwowej, oraz z wrzynającymi się w ten obszar półenklawami, a mianowicie o powierzchni około 14,94 ha łąk należących do państwowych gospodarstw rolnych i około 1,80 ha terenu stanowiącego pas kolejowy około stacji kolejowej Osowa Góra, i terenem eksploatacji gliny o powierzchni około 7,98 ha w Pożegowie. Granicami zewnętrznymi powyższych półenklaw są: linia będąca przedłużeniem linii oddziałowych lasu 131/138 i 132/139 oraz linia przecinająca tor kolejowy, która jest przedłużeniem granicy lasu w oddziale 91 od strony południowo-wschodniej; w skład opisanego obszaru wchodzi również pas otaczający zachodnią część jeziora Góreckiego, obejmujący od południa teren od brzegu jeziora do granicy gruntów, znajdujących się pod uprawą rolną, od zachodu teren pomiędzy brzegiem jeziora i drogą o łącznej powierzchni około 3,1 ha należącej do państwowego gospodarstwa rolnego;
 - b) uroczyska: Kątnik I o powierzchni około 166,69 ha i Puszczykowo Dolne o powierzchni około 302,88 ha należących do państwowego gospodarstwa leśnego wraz z położoną wśród tego obszaru enklawą o powierzchni około 0,16 ha i wrzynającą się w ten obszar półenklawą o powierzchni około 381 ha łąk należących do mieszkańców wsi Wiry, ograniczoną od północy linią prostą, która łączy najdalej wysunięte na północny wschód i północny zachód kopce graniczne lasów państwowych w oddziałach 1 i 2 oraz pasem kolejowym po obu stronach toru kolei państwowej o powierzchni około 4,00 ha na odcinku przechodzącym przez lasy uroczyska Puszczykowo Dolne;
 - c) położone między uroczyskiem Kątnik I i uroczyskiem Puszczykowo Dolne grunty orne, łąki, pastwiska i lasy o łącznej powierzchni około 107,37 ha, należące do mieszkańców wsi Wiry i Łęczycza oraz do probostwa rzymsko-katolickiego Dębiec, ograniczone od zachodu linią kolejową Poznań—Puszczykowo i od południowego wschodu brzegiem rzeki Warty;
 - d) uroczysko Kątnik II (oddziały 6 i 7) o powierzchni około 24,77 ha należącej do państwowego gospodarstwa leśnego;
 - e) uroczysko Golec (oddział 28) o powierzchni około 13,97 ha należącej do państwowego gospodarstwa leśnego;
 - f) uroczyska: Wypalanki, Trzebaw i Łódź o powierzchni około 833,95 ha należącej do państwowego gospodarstwa leśnego wraz z pasem kolejowym o powierzchni około 2,00 ha po obu stronach linii kolei państwowej na odcinku przechodzącym między oddziałami 109 i 194;
 - g) oddział lasu 128 uroczyska Górką o powierzchni około 21,42 ha należącej do państwowego gospodarstwa leśnego;
 - h) uroczysko Lasek (oddział lasu 91 Ca) o powierzchni około 5,56 ha należącej do państwowego gospodarstwa leśnego;
 - i) uroczysko Niwka o powierzchni około 133,11 ha, należącej do państwowego gospodarstwa leśnego;
- 2) włączone dla celów administracyjnych następujące ob-

szary gruntów należących do państwowego gospodarstwa leśnego:

- a) teren osady służbowej leśnictwa Wypalanki o powierzchni około 1,94 ha,
 - b) teren osady robotniczej o powierzchni około 0,75 ha we wsi Dymaczewo Stare;
- 3) przyległe do obszarów wymienionych w pkt 1 i spełniające w stosunku do nich rolę strefy ochronnej tereny ograniczone następującymi liniami: północno-wschodnim brzegiem jeziora Rosnowskiego, drogą przez Rosnowko od toru kolejowego Trzebaw—Wiry, torem kolejowym do skrzyżowania z torem kolejowym Poznań—Mosina, dalej północną granicą lasów do rzeki Warty, linią biegnącą w odległości 100 m od prawego brzegu rzeki Warty do kanału Mosińskiego, kanałem Mosińskim, drogą prowadzącą przez Nowe Dymaczewo, Łódź i Witobel w kierunku Stęszewa, torem kolejowym Stęszew—Poznań do jeziora Lipno, drogą przez Dębno i Glinki w kierunku Chomęcic do mostku na studzie płynącej z Konarzewa i strugą do północno-wschodniego brzegu jeziora Rosnowskiego z wyłączeniem terenów zwartej zabudowy miast Mosiny i Stęszewa.

§ 3. 1. Na obszarze Parku określonym w § 2 pkt 1 wszelkie działania oraz wszelkie czynności gospodarcze, ich charakter, zakres i sposób wykonywania muszą być ściśle dostosowane do potrzeb i celów ochrony przyrody.

2. Ograniczenia wymienione w ust. 1 w stosunku do terenów zabudowanych i pozostających pod uprawą rolną, łąkową lub pastwiskową nie dotyczą czynności gospodarczych, których wykonywanie konieczne jest ze względu na racjonalne użytkowanie tych terenów. Od decyzji dyrektora Parku w sprawach uznania czynności za konieczne ze względu na użytkowanie terenu służy odwołanie do prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

3. Ograniczenia wymienione w ust. 1 nie dotyczą czynności związanych z pozyskaniem surowca dla potrzeb przemysłu ceramicznego na terenach obecnie eksploatowanych oraz na terenach stopniowo przekazujących na ten cel. Tereny te, jak również tereny podlegające eksploatacji, położone na obszarze określonym w § 2 ust. 1, po wyeksploatowaniu powinny być przez użytkownika uporządkowane i doprowadzone do stanu pozwalającego na ich zalesienie.

4. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z Ministrem Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych ustala każdorazowo termin zakończenia eksploatacji gliny na terenach określonych w ust. 3.

§ 4. 1. Stosownie do celu ochrony poszczególne części obszaru Parku określone w § 2 pkt 1 podlegają:

- 1) ochronie ścisłej (rezerwaty ścisłe),
- 2) ochronie częściowej (rezerwaty częściowe).

W skład rezerwatów nie wchodzi tereny zabudowane lub pozostające pod uprawą rolną, łąkową lub pastwiskową.

2. Ochrona ścisła zmierza do zachowania w stanie nienaruszonej całości przyrody, a w szczególności utrzymania naturalnego składu lasu, jego podszycia i runa oraz wszystkich elementów przyrody żywej, należących do świata roślinnego i zwierzęcego, a także elementów przyrody nieożywionej.

3. Ochrona częściowa zmierza do przywrócenia przyrodzie stanu naturalnego przez stosowanie odpowiednich zabiegów pielęgnacyjno-hodowlanych i ochronnych oraz przez usuwanie elementów obcych pierwotnemu składowi zespołów roślinnych i siedlisku bądź też do zachowania w określonym stanie niektórych elementów przyrody.

§ 5. 1. Zagospodarowanie wód na obszarze określonym w § 2 pkt 1 powinno być oparte na zasadach zapewniających ochronę występujących tam naturalnych zbiorowisk roślinnych i zwierzęcych.

2. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z Ministrem Żeglugi i Gospodarki Wodnej, z Ministrem Rolnictwa i Ministrem Zdrowia po zasięgnięciu opinii

Państwowej Rady Ochrony Przyrody ustali zasady zagospodarowania wód z uwzględnieniem całokształtu interesów gospodarki wodnej na tym obszarze.

3. Połów ryb i raków może być dokonywany tylko na podstawie zezwolenia dyrektora Parku. Do czasu ustalenia zasad, o których mowa w ust. 2, zakres i sposób dokonywania odłowu określa dyrektor Parku zgodnie z opinią Rady Parku.

§ 6. 1. W lasach państwowych wchodzących w skład Parku, położonych na obszarze określonym w § 2 pkt 1, powinno być prowadzone gospodarstwo rezerwatowe. W zależności od stanu lasów poszczególne ich partie podlegają ochronie ścisłej bądź ochronie częściowej.

2. Zasady gospodarstwa rezerwatowego obowiązują również przy wykonywaniu nadzoru nad zagospodarowaniem lasów położonych na obszarze określonym w § 2 pkt 1, nie stanowiących własności Państwa, z zachowaniem przepisów o ochronie lasów nie stanowiących własności Państwa.

3. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego określi zasady i tryb zatwierdzania planów gospodarstwa rezerwatowego w lasach wymienionych w ust. 1.

§ 7. 1. Ochronie ścisłej podlegają następujące obszary lasów państwowych:

- 1) oddziały: 15c, 19a — o łącznej powierzchni około 18,70 ha,
- 2) oddziały: 48a, 53 a, b, d, f — o łącznej powierzchni około 9,35 ha,
- 3) oddziały: 75 c, d, i, 74 d, f, k, 75 b, d — o łącznej powierzchni 14,33 ha,
- 4) oddziały: 83 a, b, 119g — o łącznej powierzchni około 13,82 ha,
- 5) część jeziora Góreckiego (oddział 123b) obejmująca przybrzeżny pas wody szerokości 20 m przylegający do rezerwatów ścisłych wraz z wyspami (oddział 123a) — o powierzchni około 12,07 ha,
- 6) oddziały 80a, 87 d, e, 84 d, e, 181 j, k, l, 125 g, j, 129a, część oddziału 129d, 136 a, b, i, ii, 142 i, j, ji — o łącznej powierzchni około 23,06 ha,
- 7) oddział 90 g, h, i, j — o powierzchni około 3,08 ha,
- 8) jezioro Budzińskie (oddział 160k) o powierzchni około 15,94 ha i oddziały: 91 Cc, f, g, h, i, j, k, 160 b, j — o łącznej powierzchni około 13,42 ha,
- 9) jezioro Skrzyńka (oddział 131g) o powierzchni około 1,82 ha oraz oddziały: 127 c, d, 131 i — o łącznej powierzchni około 4,97 ha,
- 10) oddział 144j — o powierzchni około 3,82 ha.

2. Pozostałe obszary wymienione w § 2 pkt 1 z wyjątkiem terenów zabudowanych lub pozostających pod uprawą rolną i pastwiskową podlegają ochronie częściowej.

3. Dyrektor Parku na podstawie opinii Rady Parku i za zgodą prezydium wojewódzkiej rady narodowej oznaczy bliżej w terenie granice obszarów pozostających pod ochroną ścisłą.

§ 8. W miarę postępowania procesu unaturalnienia lasów wchodzących w skład rezerwatów częściowych oraz stosownie do innych potrzeb ochrony przyrody mogą być z nich na obszarach stanowiących własność Państwa tworzone przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego na wniosek Państwowej Rady Ochrony Przyrody, uzgodniony z prezydium wojewódzkiej rady narodowej, dalsze rezerваты ścisłe.

§ 9. 1. Obszar wymieniony w § 2 podlega ochronie krajoobrazu, która zmierza do zabezpieczenia i zachowania wartości estetycznych i swoistych cech krajoobrazu.

2. Nieużytki i inne grunty znajdujące się na obszarze określonym w ust. 1, a nie nadające się do trwałej uprawy rolnej powinny być zalesione zgodnie z zasadami zagospodarowania przestrzennego tych terenów.

3. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody, określili w trybie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 25, poz. 180) zasady ochrony zadrzewień na obszarze określonym w ust. 1,

§ 10. 1. W razie naruszenia stanu lasu przez kłeskę żywiołową lub w razie niebezpieczeństwa pojawiania się szkodnika zagrażającego istnieniu lasu na terenach pozostających pod ochroną ścisłą powinny być zastosowane niezbędne zabiegi ochronne. Decyzje o rodzaju i rozmiarze tych zabiegów podejmuje Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego na podstawie opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

2. Na obszarach pozostających pod ochroną ścisłą mogą być również wykonywane czynności uznane przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego na podstawie opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody za niezbędne w związku z udostępnieniem dla zwiedzania niektórych części tych obszarów.

§ 11. 1. Na obszarach pozostających pod ochroną częściową stanowiących własność Państwa nie mogą być wykonywane następujące czynności:

- 1) usuwanie drzew z wyjątkiem przypadków, kiedy podyktowane jest potrzebami gospodarstwa rezerwatowego,
- 2) zbiór owoców roślin runa poza miejscami wyznaczonymi przez dyrektora Parku po zasięgnięciu opinii Rady Parku i za zgodą prezydium powiatowej rady narodowej,
- 3) zbiór owoców i nasion drzew oraz krzewów z wyjątkiem przypadków, kiedy potrzebne to jest dla celów gospodarstwa rezerwatowego,
- 4) zbiór roślin oraz ziół leczniczych,
- 5) zbiór ściółki leśnej oraz zbieranie mchu,
- 6) pozyskiwanie żywicy.

2. W przypadkach uzasadnionych wyjątkowymi okolicznościami dyrektor Parku może na podstawie opinii Rady Parku za zgodą prezydium wojewódzkiej rady narodowej zezwolić na dokonywanie czynności wymienionych w ust. 1 pkt 4, 5 i 6.

§ 12. 1. Na obszarze Parku określonym w § 2 pkt 1 zakazane jest:

- 1) zanieczyszczanie terenu;
- 2) polowanie, chwytanie, płoszenie i zabijanie dziko żyjących zwierząt;
- 3) niszczenie i uszkodzanie drzew oraz niszczenie innych roślin;
- 4) zanieczyszczanie wody;
- 5) niszczenie gleby; uszkodzanie i wydobywanie skał i minerałów;
- 6) zakłócanie ciszy oraz wzniesienie ognia;
- 7) pasanie zwierząt gospodarskich na terenach stanowiących własność Państwa;
- 8) wznoszenie bez uzgodnienia z dyrektorem Parku wszelkich budowli, wchodzących zarówno w zakres budownictwa indywidualnego, jak i budownictwa dla celów społecznych; w razie negatywnego stanowiska dyrektora Parku co do wznoszenia budynku mającego być własnością indywidualną zainteresowanemu przysługuje odwołanie do Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego; w razie niezgodności stanowisk dyrektora Parku i organów architektoniczno-budowlanych co do wznoszenia budynków dla celów społecznych rozstrzyga Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z przewodniczącym Komitetu do Spraw Urbanistyki i Architektury;
- 9) budowanie nowych urządzeń komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych oraz urządzeń leczniczych, których istnienie mogłoby być szkodliwe z celami Parku;
- 10) wznoszenie i prowadzenie zakładów przemysłowych;
- 11) obozowanie poza miejscami wyznaczonymi przez dyrektora Parku;
- 12) prowadzenie bez zgody dyrektora Parku zakładów handlowych lub handlu okrężnego;
- 13) używanie pojazdów mechanicznych i konnych poza drogami wyznaczonymi przez dyrektora Parku za zgodą prezydium powiatowej rady narodowej;
- 14) umieszczanie bez zezwoleń dyrektora Parku tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków;

15) wszelkie działania mogące zniszczyć lub zmienić w istotny sposób naturalny krajobraz lub poszczególne jego elementy, jak to: jeziora, formy ukształtowania ziemi itp.

2. Ograniczenia wymienione w ust. 1 pkt 1, 3, 5, 6 i 7 stosuje się z uwzględnieniem przepisu § 3 ust. 2 i 3.

3. Przepis ust. 1 pkt 8 nie zwalnia od obowiązku uzgodnienia lokalizacji inwestycji oraz uzyskania zatwierdzenia projektów budowlanych.

4. Decyzje, o których mowa w ust. 1 pkt 11, 12 i 13, dyrektor Parku wydaje po zasięgnięciu opinii Rady Parku. Decyzje w sprawach wymienionych w ust. 1 pkt 8 dyrektor Parku wydaje zgodnie z opinią Rady Parku.

§ 13. 1. Na obszarze określonym w § 2 pkt 3 zakazane jest:

1) zanieczyszczanie wód;

2) zanieczyszczanie terenu z wyjątkiem przypadków, kiedy jest to konieczne w związku z racjonalnym użytkowaniem terenu.

2. Właściwe organy administracji państwowej przy wydawaniu zezwoleń na wznoszenie budowli na obszarze określonym w § 2 pkt 3 obowiązane są zasięgnąć opinii Rady Parku.

§ 14. Plany zagospodarowania przestrzennego bądź założenia do planów zagospodarowania przestrzennego terenów określonych w § 2 powinny być uzgodnione z Radą Parku.

§ 15. 1. Dyrektor Parku może udzielać zezwoleń na dokonywanie na obszarze Parku określonym w § 2 pkt 1:

1) drobnego zbioru i wywożenia z terenu Parku owoców i nasion drzew i krzewów, zbioru roślin, ziół leczniczych i innych okazów przyrodniczych dla celów naukowych i doświadczalnych;

2) łowienia i zabijania pojedynczych okazów zwierząt i wywożenia takich okazów z terenu Parku dla celów naukowych bądź w razie gdy zmniejszenie stanu liczebnego określonego gatunku zwierząt jest konieczne ze względu na realizację innych celów ochrony przyrody;

3) robót geologiczno-poszukiwawczych, geologiczno-rozpoznawczych i hydrogeologicznych, prowadzonych dla potrzeb gospodarki wodnej okręgu poznańskiego, wydobywanie drobnych skał i minerałów i dokonywanie innych czynności niezbędnych w związku z prowadzeniem prac naukowo-badawczych.

2. Udzielanie zezwoleń, o których mowa w ust. 1, dotyczących badań naukowych nie powinno być sprzeczne z planem badań naukowych ustalonym przez Polską Akademię Nauk, a ponadto w odniesieniu do robót geologiczno-poszukiwawczych, geologiczno-rozpoznawczych i hydrogeologicznych powinno być również zgodne z planem ustalonym przez Centralny Urząd Geologii i w porozumieniu z Ministrem Żeglugi. Do czasu ustalenia tych planów zezwolenia te mogą być udzielane na podstawie opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

3. Udzielanie zezwoleń na dokonywanie czynności wymienionych w ust. 1 dla celów doświadczalnych i ochrony przyrody może się odbywać tylko na podstawie opinii Rady Parku

4. W razie konieczności pozyskania większej liczby okazów lub materiałów dla celów, o których mowa w ust. 1, zezwolenia wydaje Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

§ 16. 1. Ruch turystyczny na obszarze Parku określonym w § 2 pkt 1 może się odbywać tylko na drogach i ścieżkach oraz wodach wyznaczonych do tego ruchu i według zasad ustalonych przez dyrektora Parku po rozpatrzeniu wniosków organizacji turystycznych na podstawie opinii Rady Parku za zgodą prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

2. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu do Spraw Turystyki może na wniosek Państwowej Rady Ochrony Przyrody uzgodniony z prezydium wojewódzkiej rady narodowej wyłączyć

całkowicie niektóre obszary Parku z wykorzystania dla celów turystyki ze względu na realizację określonych zadań ochrony przyrody.

3. Wszelkie czynności związane z obsługą ruchu turystycznego mogą wykonywać tylko osoby upoważnione do tego przez dyrektora Parku lub stowarzyszenia, które działalność swoją w zakresie turystyki na tym obszarze uzgodniły z dyrektorem Parku.

4. Dyrektor Parku na podstawie opinii Rady Parku za zgodą prezydium wojewódzkiej rady narodowej wyda szczegółowe przepisy dla zwiedzających. Przepisy te mogą wprowadzić czasowo wyłączenie niektórych terenów z wykorzystania dla celów turystycznych ze względu na odnowienia, pielęgnację lub ochronę lasu.

§ 17. 1. Zarząd Parku sprawuje dyrektor Wielkopolskiego Parku Narodowego, mianowany przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

2. Do zakresu działania dyrektora Parku należy: na obszarze określonym w § 2 pkt 1 i 2 sprawowanie zarządu, a w szczególności:

1) kierowanie całokształtem działalności administracji Parku,

2) zarządzanie majątkiem państwowym wchodzącym w skład Parku,

3) ustalanie planów pracy i projektów preliminarzy budżetowych,

4) przedstawianie władzy przełożonej sprawozdań z działalności administracji Parku.

3. Na obszarze określonym w § 2 pkt 3 w zakresie zarządu dyrektor Parku czuwa nad wykonaniem przepisów rozporządzenia dotyczących tego obszaru oraz nad zabezpieczeniem interesów ochrony przyrody.

4. Dyrektor Parku ponosi odpowiedzialność za całokształt działalności administracji Parku na obszarze określonym w § 2 oraz za majątek państwowy wchodzący w skład Parku na obszarze określonym w § 2 pkt 1 i 2.

5. Administracja Parku obowiązana jest rozwijać społeczną akcję ochrony przyrody przez młodzież, turystów itp.

§ 18. 1. Organem doradczym dyrektora Parku w zakresie zarządzania Parkiem jest Rada Wielkopolskiego Parku Narodowego, powołana przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, w której skład wchodzi przedstawiciele nauki, zainteresowanych instytucji oraz terenowych organów władzy państwowej.

2. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego określi zakres działania, skład i organizację Rady Parku.

§ 19. Dyrektor Parku upoważniony jest do wydawania na podstawie opinii Rady Parku i za zgodą prezydium wojewódzkiej rady narodowej szczegółowych zarządzeń w sprawach przeprowadzenia na terenie Parku określonym w § 2 pkt 1 ochrony ustanowionej rozporządzeniem.

§ 20. Upoważniony personel Parku ma prawo do nakładania i ściągania grzywien w drodze mandatów karnych na zasadach i w trybie przewidzianych w ustawie z dnia 15 grudnia 1951 r. o orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. Nr 66, poz. 454) za wykroczenia popełnione na obszarze określonym w § 2 pkt 1.

§ 21. Organizację wewnętrzną administracji Parku określi regulamin wydany przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

§ 22. 1. Wydatki związane z działalnością administracji Parku pokrywane są z budżetu centralnego.

2. Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego może wprowadzić obowiązek opłat za korzystanie z urządzeń Parku.

§ 23. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

§ 24. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1957 roku.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz